

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ เดือนสิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๔

.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายประยัด มงคลเทพ

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๗๐ หมู่ที่ ๔ ตำบลปงตำ อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่
โทรศัพท์ ๐๘๖-๑๐๒๓๑๓๙ Facebook- Line-

เกิด พ.ศ. ๒๔๙๑ ปัจจุบันอายุ ๗๗ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ประถมศึกษาที่ ๔

สถานบันการศึกษา โรงเรียนปงตำ

คณะ/สาขาวิชา-.....

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ...๔๘๐,๐๐๐... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก เกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. แพลงเรียนรู้ มีจำนวน ๖ แพลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๒.๑. แพลงเรียนรู้การผลิตลำไยคุณภาพตามหลัก GAP

๒.๒. แพลงเรียนรู้การเลี้ยงหมูหลุม

๒.๓. แพลงเรียนรู้การเลี้ยงไก่

๒.๔. แพลงเรียนรู้การเลี้ยงกบและปลา

๒.๕. แพลงเรียนรู้การทำปุ๋ยหมักอัดแท่งและการทำน้ำหมักชีวภาพ

๒.๖. แพลงเรียนรู้การผลิตพืชผัก

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๖ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๓.๑. การผลิตลำไยคุณภาพตามหลัก GAP

๓.๒. การเลี้ยงหมูหลุม

๓.๓. การเลี้ยงไก่

๓.๔. การเลี้ยงปลา

๓.๕. การทำปุ๋ยหมักและการทำน้ำหมักชีวภาพ

๓.๖. การผลิตพืชผักอินทรีย์

ฐานที่ ๑ การผลิตลำไยคุณภาพตามหลัก GAP โดยเน้นการจัดการตามระบบ GAP สาธิตการลดต้นทุนโดยการตัดแต่งกิ่ง การดูแลรักษาลำไยตลอดทั้งปี

ฐานที่ ๒ การเลี้ยงหมูหลุม ให้เห็นถึงวิธีการจัดการการเลี้ยงหมูหลุม และการสอนหมักอาหารให้หมูเอง ในโรงเรือนหมูหลุม

ฐานที่ ๓ การเลี้ยงวิชาการเลี้ยงไก่พันธุ์ประดู่หางดำเชียงใหม่ ๑ ให้เห็นถึงวิธีการจัดการการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ เชียงใหม่ ๑

ฐานที่ ๔ การเลี้ยงปลาและกบ ให้เห็นถึงวิธีการจัดการการเลี้ยงกบและปลา การผลิตอาหารกบและปลา โดยวัสดุที่มีอยู่ในชุมชน การปลูกหญ้าแฝกเพื่อยึดคันดินบ่อปลา

ฐานที่ ๕ ปุ๋ยและน้ำหมักชีวภาพ การทำปุ๋ยหมักการปรับปรุงบำรุงดิน สาธิตและให้ความรู้ในการทำปุ๋ยหมักอัดแท่งและการทำน้ำหมักชีวภาพโดยใช้สารเร่งพด.ต่างๆ ในการปรับปรุงบำรุงดินและบำรุงต้นพืช การปลูกปุ๋ยพืชสดและการปลูกหญ้าแฝก

ฐานที่ ๖ การผลิตพืชผักอินทรีย์ โดยเน้นการผลิตพืชผักโดยไม่ใช้สารเคมีแต่ใช้การเกษตรกรรม น้ำส้มควันไม้ และสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๓.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- ทฤษฎีใหม่
- เศรษฐกิจพอเพียง
- เกษตรผสมผสาน

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๖..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- การผลิตลำไยคุณภาพ
- การตัดแต่งลำไย
- หลักการใช้ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์
- การลดต้นทุนโดยการผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ
- การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)
- การเพิ่มปริมาณผลผลิต

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
- การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านการ เกษตรในการดูแลสวนลำไย

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การผลิตลำไยคุณภาพตามหลัก GAPการลดต้นทุนโดยการตัดแต่งกิ่ง การดูแลรักษาลำไยตลอดทั้งปี

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับ จังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วม จัดทำแผนอย่างละเอียด)

ได้มีการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับ จังหวัด เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ดังนี้

๑. ประชุมชี้แจง คณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ และ จนท.

๒. การวิเคราะห์ศักยภาพ

๒.๑ วิเคราะห์เพื่อกำหนดแผนการพัฒนา ศพก.

๒.๒ วิเคราะห์เพื่อการพัฒนาศูนย์เครือข่าย

๓. การพัฒนาศักยภาพ ศพก.และศูนย์เครือข่าย

๓.๑ จัดทำแผนการพัฒนา ศพก.

๓.๒ การปรับปรุงฐานเรียนรู้

๓.๓ การปรับปรุงแปลงเรียนรู้

๓.๔ การปรับปรุง/จัดทำ/ข้อมูลประจำ ศพก.

๓.๕ พัฒนาศูนย์เครือข่าย

๓.๖. คณะกรรมการ ศพก. ประชุมเชื่อมโยงคณะกรรมการเครือข่าย ศพก.และแปลงใหญ่ ระดับ
อำเภอ

๔. การให้บริการของ ศพก.

๔.๑ การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร

๔.๒ การให้บริการด้านการเกษตร

๔.๔ การแก้ปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน

๕. การอบรมเกษตรกร จัดกระบวนการเรียนรู้เกษตรกรผู้นำ

๖. ประสานงานวิจัย / วิชาการ / นวัตกรรม

๗. การสนับสนุนเพิ่มเติมเพื่อขับเคลื่อน ศพก.(รัฐ/เอกชน/ชุมชน)

๗.๑ การจัดทำแปลงต้นแบบ

๗.๒ ป้ายฐานเรียนรู้

๗.๓ เอกสารวิชาการ

๗.๔ ถ่ายทอดความรู้

๗.๕ สนับสนุนปัจจัยการผลิต

๗.๖ สนับสนุนสื่อเรียนรู้ด้านสหกรณ์

๗.๗ สนับสนุนการรวมกลุ่ม

๘. ติดตามประเมินผลและรายงาน

๘.๑ ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน

๘.๒ สรุปผลการดำเนินงาน

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการ
จัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แบบแผนฯ)

๖.๑ การวิเคราะห์สถานการณ์และปัญหา

ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล สถานการณ์ และปัญหาในพื้นที่หรือประเด็นที่ต้องขับเคลื่อน

๖.๒ กำหนดเป้าหมาย

กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนให้สอดคล้องกับนโยบาย

๖.๓ การประชุมบูรณาการ

เชิญเครือข่าย ศพก ร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินงาน แผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับเป้าหมาย

๖.๔ การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการ

๖.๕ การติดตาม ประเมินผล และรายงานความก้าวหน้า

ติดตามผลการดำเนินงานของแต่ละหัวข้อ ประเมินผล และปรับปรุงแผนตามสถานการณ์

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

ในอดีตนายประยัด มงคลเทพ เป็นเกษตรกรที่ปลูกลำไยเพียงอย่างเดียว และทำการเกษตรตามแบบวิถีดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติมา ต่อมาได้ประสบปัญหาผลผลิตด้อยคุณภาพ และมีปริมาณที่มากเกินไปเกินความต้องการของตลาด ส่งผลให้ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง จนกระทั่งในปี ๒๕๓๘ จึงได้ศึกษาการทำเกษตรแบบผสมผสานพอเพียงและริเริ่มการปลูกผักสวนครัวไว้กินเอง ปลูกพืชสมุนไพรไว้รักษาโรค เลี้ยงสัตว์ไว้กินเอง เหลือจึงนำไปแบ่งปันให้กับเพื่อนบ้านและจำหน่าย นำเงินมาใช้ในครัวเรือน โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

แรงบันดาลใจในการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรจากแบบดั้งเดิมไปสู่การใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตร มักเกิดจากหลายปัจจัยรวมกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ความต้องการเพิ่มผลผลิตและรายได้ เกษตรกรจำนวนมากเริ่มหันมาใช้วิธีการทางวิชาการและเทคโนโลยีเพราะต้องการเพิ่มประสิทธิภาพใน

การผลิต เช่น ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ใช้เทคโนโลยีวัดความชื้นในดิน ใช้ระบบน้ำหยดเพื่อประหยัดน้ำ เพื่อให้ได้ผลผลิตต่อไร่มากขึ้นและมีคุณภาพดีขึ้น จึงสามารถขายได้ในราคาสูงขึ้น

๒. ประสบปัญหาจากการทำเกษตรแบบเดิม การเกษตรแบบเดิมอาจมีปัญหาหลายด้าน เช่น ดินเสื่อมคุณภาพ ศัตรูพืชระบาดบ่อย ราคาผลผลิตไม่แน่นอน เมื่อเผชิญกับปัญหาเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดแรงผลักดันในการหาทางแก้ไขด้วยความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๓. ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน หน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัย หรือบริษัทด้านเทคโนโลยี ได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกรเรียนรู้และนำเทคโนโลยีมาใช้ เช่น การฝึกอบรม Smart Farmer สิ่งเหล่านี้จุดประกายแนวคิดและให้โอกาสลงใช้งานจริง

๕. มีแรงบันดาลใจจากคนรุ่นใหม่หรือเกษตรกรต้นแบบ การเห็นตัวอย่างเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จจากการใช้เทคโนโลยี เช่น เกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ฟาร์มต้นแบบที่ใช้ โดรน ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการเปลี่ยนแนวทางเพื่อให้ก้าวทันโลก

๖. ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน หลายคนเริ่มตระหนักถึงผลกระทบของเกษตรเคมีที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ จึงหันมาใช้แนวทาง เกษตรอินทรีย์เกษตรยั่งยืน โดยใช้ความรู้และเทคโนโลยีเข้ามาช่วยจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

นายประยัด มงคลเทพ ได้ทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีมา

ใช้นั้น เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองต่อปัญหาและความท้าทายต่าง ๆ ที่เกษตรกรและภาคเกษตรกรรมต้องเผชิญ ซึ่งมีทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยสามารถสรุปปัญหาและความท้าทายที่ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ดังนี้:

๑. ปัญหาด้านผลผลิตต่ำและคุณภาพไม่สม่ำเสมอ การเกษตรแบบดั้งเดิมมักพึ่งพาประสบการณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งอาจทำให้ผลผลิตแปรปรวน ขาดองค์ความรู้ที่เป็นระบบในการจัดการดิน น้ำ ปุ๋ย ศัตรูพืช และพันธุ์พืช

เทคโนโลยีและวิชาการช่วย เช่น ใช้การวิเคราะห์ดิน ปุ๋ย สูตรการปลูก ใช้เทคโนโลยีเซนเซอร์และ IoT เพื่อตรวจสอบความชื้น อุณหภูมิ และสภาพแวดล้อมแบบเรียลไทม์

๒. ต้นทุนการผลิตสูง ราคาปุ๋ย สารเคมี แรงงาน และเครื่องจักรเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ผลตอบแทนไม่แน่นอน **เทคโนโลยีและวิชาการช่วย** ใช้เครื่องจักรอัตโนมัติหรือโดรนเพื่อประหยัดแรงงาน วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร

๓.ขาดแรงงานภาคเกษตรรุ่นใหม่ เด็กรุ่นใหม่ไม่สนใจทำเกษตร เพราะมองว่าเป็นงานหนัก รายได้น้อย เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมาก **เทคโนโลยีและวิชาการช่วย** ทำให้การเกษตรดู "ทันสมัย" และมีศักยภาพในการสร้างรายได้ที่มั่นคง

สนับสนุนการทำ Smart Farming และ AgriTech Startup

๕.ความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนไป ผู้บริโภคต้องการอาหารปลอดภัย ปลอดภัยสารพิษ มีคุณภาพสูง และตรวจสอบย้อนกลับได้ ตลาดต้องการมาตรฐานการผลิต (GAP, Organic, ฯลฯ) **เทคโนโลยีและวิชาการช่วย** ใช้ Blockchain ในการตรวจสอบย้อนกลับ ใช้นวัตกรรมชีวภาพในการควบคุมศัตรูพืชแบบปลอดภัย

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและ นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การทำการเกษตรโดยใช้ **หลักวิชาการ** และ **การนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยี** เข้ามาช่วยในกระบวนการผลิตนั้น ได้ถูกนำมาปรับใช้ในหลายด้านอย่างครอบคลุม เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และเพิ่มประสิทธิภาพในภาคการเกษตร โดยสามารถแบ่งเป็นหัวข้อหลัก ๆ ดังนี้:

๑. การจัดการดิน น้ำ และสิ่งแวดล้อม

ปัญหา: ดินเสื่อมคุณภาพ ความชื้นไม่เหมาะสม การใช้น้ำไม่คุ้มค่า สภาพอากาศเปลี่ยนแปลง

นวัตกรรมที่ใช้: การวิเคราะห์ดินด้วยชุดทดสอบหรือเทคโนโลยีเซนเซอร์ (Soil Sensors):

เพื่อประเมินค่าความเป็นกรด-ด่าง, ธาตุอาหาร, ความชื้น เพื่อวางแผนการใส่ปุ๋ยให้เหมาะสม

ระบบให้น้ำแบบแม่นยำ (Drip Irrigation & Smart Irrigation):ควบคุมการให้น้ำผ่านระบบอัตโนมัติ ลดการใช้น้ำอย่างสิ้นเปลือง

๒. การลดต้นทุนการผลิต

ปัญหา: ค่าแรงงานสูง ราคาปุ๋ย-ยาเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

นวัตกรรมที่ใช้: การใช้ปุ๋ยชีวภาพและน้ำหมักชีวภาพ ลดค่าใช้จ่ายจากปุ๋ยเคมี

๓. การลดการระบาดของศัตรูพืชและโรค

ปัญหา: ศัตรูพืชคือยา, โรคระบาดในพืช-สัตว์

นวัตกรรมที่ใช้:

การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ (Biotech): เช่น เชื้อรากำจัดเพลี้ย หรือแบคทีเรียควบคุมโรค

การใช้โดรนพ่นยาอัจฉริยะ: กำหนดพื้นที่และปริมาณที่แม่นยำ ลดการใช้สารเคมีเกินจำเป็น

การปลูกพืชหมุนเวียน หรือพืชร่วม (Integrated Pest Management - IPM): ควบคุมศัตรูพืชด้วยวิธีธรรมชาติ

๔. การเพิ่มผลผลิต

ปัญหา: ปลูกแล้วผลผลิตต่ำ ไม่คุ้มทุน

นวัตกรรมที่ใช้:

เทคโนโลยีปุ๋ยสั่งตัด (Customized Fertilizer): ใส่ปุ๋ยตามสูตรเฉพาะของพื้นที่นั้น ๆ เพื่อให้พืชเจริญเติบโตได้ดี

๕. การเพิ่มมูลค่าและการตลาดผลผลิต

ปัญหา: ราคาผลผลิตตกต่ำ ขาดการแปรรูป

นวัตกรรมที่ใช้:

การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร (Agro-Processing): เช่น แปรรูปกล้วยเป็นกล้วยอบ, ลำไยอบแห้ง

การใช้บรรจุภัณฑ์อัจฉริยะ (Smart Packaging): ยืดอายุสินค้า ตรวจสอบคุณภาพอาหาร

การใช้ Blockchain และ QR Code เพื่อ Traceability: ตรวจสอบแหล่งที่มา เพิ่มความมั่นใจให้ผู้บริโภค

การขายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ / e-Marketplace: เกษตรกรขายตรงถึงผู้บริโภค ไม่ผ่านคนกลาง

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

นายประหยัด มงคลเทพ ได้ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรใน ระบบเกษตร

ผสมผสาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และรักษาสีสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้:

๑. การศึกษาข้อมูลและวางแผนเบื้องต้น

- ศึกษาลักษณะพื้นที่ เช่น ดิน น้ำ สภาพภูมิอากาศ
- ศึกษาความต้องการของตลาด (พืช ผัก ผลไม้ ปศุสัตว์)
- กำหนดเป้าหมายในการผลิต เช่น เน้นพอเพียง, เน้นจำหน่าย, หรือเพื่อการแปรรูป
- วางแผนผสมผสานกิจกรรมต่างๆ อย่างเหมาะสม เช่น ทำนา ปลูกพืชผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงสัตว์

๒. คัดเลือกเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมให้เหมาะสม

ตัวอย่างเทคโนโลยีที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้:

- โดรนเกษตร: สำหรับการพ่นปุ๋ยหรือสารชีวภาพ
- ระบบน้ำหยดอัตโนมัติ: ลดการใช้น้ำและแรงงาน
- ปุ๋ยหมักชีวภาพจากเศษพืชหรือมูลสัตว์: ลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต
- ระบบบันทึกข้อมูลดิจิทัล: จัดการข้อมูลการผลิต เช่น ปริมาณผลผลิต การใช้ปุ๋ย ยา
- แอปพลิเคชันเกษตรอัจฉริยะ: วิเคราะห์ข้อมูลสภาพอากาศ ตลาด ฯลฯ

๓. ทดลองใช้และปรับปรุง

เริ่มจากการทดลองใช้ในพื้นที่เล็กๆ ตรวจสอบประสิทธิภาพของเทคโนโลยี/นวัตกรรม ปรับปรุงให้เข้ากับบริบทของพื้นที่และกิจกรรมเกษตรผสมผสาน ใช้หลัก "เรียนรู้และปรับตัว"

๔. ขยายผลและบูรณาการ

- ขยายการใช้เทคโนโลยีให้ครอบคลุมทุกกิจกรรมในระบบเกษตรผสมผสาน เช่น การจัดการน้ำ การให้อาหารสัตว์ การปลูกพืช
- บูรณาการทุกส่วนให้เชื่อมโยงกัน เช่น ใช้ของเสียจากเลี้ยงสัตว์ไปทำปุ๋ยสำหรับปลูกพืช

๕. ประเมินผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

- ติดตามผลผลิต รายได้ ต้นทุน และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- ปรับปรุงการใช้นวัตกรรมให้เหมาะสมกับฤดูกาลและความเปลี่ยนแปลง
- แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรอื่นหรือหน่วยงานส่งเสริม

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

นายประหยัด มงคลเทพ ใช้หลักวิชาการเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และข้อมูลทางการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน และรักษาสິงแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยมีขั้นตอนและวิธีการที่สามารถปฏิบัติได้จริง ดังนี้:

๑. การวิเคราะห์และวางแผนการผลิต

๑.๑ วิเคราะห์สภาพพื้นที่และสิ่งแวดล้อม

เก็บข้อมูลพื้นฐาน เช่น ลักษณะภูมิประเทศ ความลาดเอียง การระบายน้ำ

วิเคราะห์ดิน โดยเก็บตัวอย่างดินส่งตรวจในห้องปฏิบัติการ เพื่อทราบค่าต่าง ๆ เช่น:

ความเป็นกรด-ด่าง (pH) ปริมาณธาตุอาหารหลัก (N, P, K) อินทรีย์วัตถุ ความเค็ม การซึมน้ำ

วิเคราะห์น้ำ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ใช้น้ำชลประทาน เพื่อดูความเหมาะสม เช่น ค่าความเค็ม (EC) ค่าความกระด้าง ฯลฯ

ข้อมูลภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝน อุณหภูมิ ความชื้น ลม

๒. การเลือกพืชและพันธุ์พืชที่เหมาะสม

๒.๑ เลือกชนิดพืช

พิจารณาตามสภาพพื้นที่ ฤดูกาล และตลาด เช่น พืชใช้น้ำน้อยในพื้นที่แห้งแล้ง เช่น ข้าวโพด ถั่วเหลือง

๒.๒ เลือกพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพอากาศ/โรค/แมลง

เลือกพันธุ์ต้านทาน เช่น ข้าวพันธุ์ต้านเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล มะเขือเทศพันธุ์ทนโรคใบด่าง

เลือกพันธุ์สุกเร็ว หรือทนแล้ง หากอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง ใช้พันธุ์ปรับปรุงจากหน่วยงานวิชาการ เช่น กรมวิชาการ เกษตร มหาวิทยาลัยต่าง ๆ

๓. การจัดการดินและปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๓.๑ ปรับปรุงดิน

หาก pH ต่ำ (กรด) ให้ใช้ ปูนขาว/โดโลไมท์ ตามอัตราที่วิเคราะห์ดิน หาก pH สูง อาจใช้ ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยหมักที่มีซัลเฟอร์

๓.๒ ใช้ปุ๋ยตามคำแนะนำจากผลวิเคราะห์ดิน

ใช้ปุ๋ยเฉพาะธาตุที่ขาด เช่น: ถ้าดินขาดฟอสฟอรัส ให้ใช้ ปุ๋ยสูตร ๑๕-๔๖-๐ ถ้าขาดโพแทสเซียม ใช้ ๐-๐-๖๐ ใช้ ปุ๋ยอินทรีย์ เสริมอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ใช้ ปุ๋ยพืชสด เช่น ปอเทือง เพื่อปรับปรุงโครงสร้างดิน

๔. การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

- วางแผนการให้น้ำตามระยะพัฒนาการของพืช
- ใช้ระบบน้ำหยด/น้ำพุ่งในพื้นที่ขาดแคลนน้ำ
- มีการกักเก็บน้ำในบ่อหรือสระน้ำ (ฝาย/อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก)

๕. การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)

๕.๑ ป้องกันก่อนเกิดปัญหา

- ใช้พันธุ์ต้านทาน
- ปลุกพืชหมุนเวียน ลดการสะสมของโรคแมลง

๕.๒ ตรวจแปลงสม่ำเสมอ

- ใช้แผ่นเหนียวดักแมลง
- สำรวจศัตรูพืชด้วยตาเปล่า เพื่อรู้ทันการระบาด

๕.๓ ใช้สารชีวภัณฑ์/ชีววิธี

- ใช้เชื้อ ไตรโคเดอร์มา ป้องกันโรคในดิน
- ใช้ บีที (*Bacillus thuringiensis*) กำจัดหนอน

๕.๔ ใช้สารเคมีอย่างจำกัด

- ใช้เฉพาะเมื่อจำเป็น
- เลือกสารเคมีที่ปลอดภัยต่อศัตรูธรรมชาติ และปฏิบัติตามคำแนะนำ

๖. การเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว

- เก็บเกี่ยวเมื่อพืชเข้าสู่ระยะที่เหมาะสม เพื่อได้ผลผลิตสูงสุดและคุณภาพดี

คัดแยก/ทำความสะอาดผลผลิต

- บรรจุหีบห่อให้เหมาะสมกับการขนส่ง
- หากเก็บรักษานาน ต้องควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น

๗. การบันทึกข้อมูลและประเมินผล

- บันทึกข้อมูล เช่น: ปริมาณปุ๋ยที่ใช้ ศัตรูพืชที่พบ วันปลูก/เก็บเกี่ยว
- ประเมินต้นทุน-ผลตอบแทน เพื่อตัดสินใจในรอบการผลิตต่อไป

๘. การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

- ศึกษาความรู้ใหม่ ๆ จากหน่วยงานราชการ
- ทดลองเปรียบเทียบพันธุ์ ปุ๋ย หรือวิธีปลูกใหม่ในแปลงเล็กก่อนขยาย

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ลำไย..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๔.....ไร่-งาน-วา

๑.๒) พื้นที่ปลูกจำนวน.....ไร่-งาน-วา

๑.๓) พื้นที่ปลูกจำนวน.....ไร่-งาน-วา

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑)ปลา..... จำนวน.....๕๐๐.....(หน่วย.....ตัว.....)

- ๒.๒)จำนวน.....(หน่วย.....)
- ๒.๓)จำนวน.....(หน่วย.....)
- ๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย
- ๓.๑)หมู.....จำนวน.....๒๒.....(ตัว)
- ๓.๒)ไก่.....จำนวน.....๓๐.....(ตัว)
- ๓.๓)จำนวน.....(ตัว)
- ๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย
- ๔.๑)น้ำหมัก.....จำนวน.....๑๐.....(หน่วย..ถึง.....)
- ๔.๒)จำนวน.....(หน่วย.....)
- ๔.๓)จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า...ลำไย หมู ไก่.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑)ไก่.....	เป็นเงิน.....๗,๒๐๐.....บาท
๑.๒)หมู.....	เป็นเงิน.....๑๒๐,๐๐๐.....บาท
๑.๓)ลำไย.....	เป็นเงิน.....๒๕,๐๐๐.....บาท/ไร่
๑.๔)	เป็นเงิน.....บาท/ไร่
๑.๕)	เป็นเงิน.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต	๑๕๒,๒๐๐.....บาท/ไร่
รายได้	๔๘๐,๐๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ผักชะอม ผักเชียงดา ผักสวนครัว.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๓๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ขายไก่.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๑๘๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ขายหมู.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๔๒๐,๐๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ลำไย.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๕๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑. ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง (เกษตรกร)

- ได้รับผลผลิตที่มีคุณภาพและปริมาณมากขึ้น
- ลดต้นทุนการผลิตด้วยวิธีการหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ

- มีความรู้และทักษะในการทำเกษตรเพิ่มขึ้น
- มีรายได้เพิ่มขึ้นและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
- สุขภาพและคุณภาพชีวิตดีขึ้นจากการทำงานที่มีประสิทธิภาพและปลอดภัย

๒. ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

- เกษตรกรคนอื่นได้รับความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ จากการแบ่งปัน
- สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกร ทำให้ช่วยกันแก้ปัญหาได้ง่ายขึ้น
- เกษตรกรรายอื่นได้รับแรงบันดาลใจและสนับสนุนให้พัฒนาการผลิตของตนเอง
- สามารถลดความเสี่ยงจากการรวมกลุ่มหรือซื้ออุปกรณ์ร่วมกัน

๓. ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

- ชุมชนมีผลผลิตและอาหารที่มีคุณภาพและเพียงพอ
- ชุมชนมีรายได้และเศรษฐกิจโดยรวมดีขึ้น
- ส่งเสริมการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนและลดปัญหาความยากจน
- ช่วยรักษาสีเขียวและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่
- ส่งเสริมความร่วมมือและความสามัคคีในชุมชน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสีเขียวหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรสามารถช่วยในการรักษาสีเขียวและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้หลายด้าน โดยตัวอย่างที่สามารถอธิบายได้มีดังนี้:

๑. การใช้ระบบน้ำหยด (Drip Irrigation)

- ช่วยประหยัดน้ำ: ใช้น้ำน้อยแต่มีประสิทธิภาพสูง ส่งน้ำตรงถึงรากพืช
- ลดการชะล้างดิน: ป้องกันการพังทลายของหน้าดิน
- ลดการใช้น้ำใต้ดิน: เป็นการอนุรักษ์แหล่งน้ำในระยะยาว

๒. การใช้โดรนเพื่อพ่นปุ๋ยหรือสารชีวภัณฑ์

- ลดการใช้สารเคมีเกินจำเป็น: ควบคุมปริมาณและพื้นที่การพ่นได้แม่นยำ
- ลดการฟุ้งกระจายของสารเคมี: ช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรอบ
- ประหยัดแรงงานและเวลา: เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการแปลง

๓. การทำเกษตรอินทรีย์หรือใช้สารชีวภาพ

- ลดการปนเปื้อนของสารเคมีในดินและน้ำ
- ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่
- สร้างระบบนิเวศที่สมดุลในแปลงเกษตร

๔. การใช้แอปพลิเคชันหรือระบบ IoT ในการจัดการฟาร์ม

- ตรวจสอบความชื้น ดิน อุณหภูมิ และสภาพอากาศแบบเรียลไทม์
- วางแผนการให้น้ำและปุ๋ยได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ลดการใช้ทรัพยากรเกินความจำเป็น

๕. การปลูกพืชคลุมดินหรือปลูกพืชหมุนเวียน

- รักษาหน้าดิน และลดการชะล้างของดิน
- เพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน

- ลดความจำเป็นในการใช้ปุ๋ยเคมี

๖. การใช้พลังงานหมุนเวียน เช่น โซลาร์เซลล์

- ลดการใช้พลังงานจากฟอสซิล
- ช่วยลดคาร์บอนฟุตพริ้นต์ของกิจกรรมทางการเกษตร

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)
 ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตรใน ศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม
 ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีหลายด้าน โดยสามารถสรุปได้ดังนี้:

๑. อนุรักษ์ดิน

- ใช้ วิธีปลูกพืชหมุนเวียนหรือพืชคลุมดิน ช่วยลดการชะล้างหน้าดิน
- มีการส่งเสริมการใช้ ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยพืชสด แทนปุ๋ยเคมี ลดการทำลายโครงสร้างของดิน
- ส่งเสริมการทำเกษตรแบบ ไม่ไถพรวน (No-till farming) ช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน

๒. อนุรักษ์น้ำ

- ส่งเสริมการใช้ ระบบน้ำหยดหรือพ่นหมอก ซึ่งใช้น้ำน้อยและมีประสิทธิภาพสูง
- มีการสร้าง แหล่งน้ำในฟาร์ม เช่น บ่อน้ำ ฝาย หรือคลองไส้ไก่ เพื่อเก็บน้ำไว้ใช้ช่วงแล้ง
- ปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อยและเหมาะสมกับพื้นที่ เช่น ข้าวโพด หรือพืชตระกูลถั่วในพื้นที่แห้งแล้ง

๓. ลดมลภาวะสิ่งแวดล้อม

- ใช้ สารชีวภัณฑ์แทนสารเคมี เช่น จุลินทรีย์กำจัดศัตรูพืช ลดการปนเปื้อนในดินและแหล่งน้ำ
- ส่งเสริมการ แปรรูปวัสดุเหลือใช้ในฟาร์ม เช่น เศษพืชและมูลสัตว์ ให้เป็นปุ๋ยหมัก แทนการเผา

ทำลาย

- ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคเกษตร ด้วยวิถีจัดการฟาร์มอย่างยั่งยืน

๔. ส่งเสริมการเรียนรู้และจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

- เกษตรกรที่เข้าอบรมหรือเข้าร่วม ศพก. จะมีความรู้ความเข้าใจในการทำเกษตรแบบอนุรักษ์ทรัพยากร
- เป็นต้นแบบให้เกษตรกรในชุมชนใกล้เคียงนำแนวคิดไปปรับใช้

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

เป็นต้นแบบและเป็นวิทยากรให้ความรู้ในด้านการเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีการนำผลงาน ที่ประสบ
 ผลสำเร็จ ด้านการเลี้ยงหมูหลุม การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การทำปุ๋ยหมัก มาเผยแพร่ให้เกษตรกรในและ
 นอกพื้นที่ นำมาปรับปรุงในกระบวนการผลิตของตนเอง ส่งผลให้เกษตรกรที่สนใจสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ถึง
 ๒๐% เศรษฐกิจและสังคมในชุมชนลดรายจ่าย มีรายได้เพิ่มขึ้น มีอาชีพที่ยั่งยืน สืบทอดไปสู่รุ่นลูกต่อไป

๑) ผลงานของท่านทำให้เกิดแนวคิดและหลักการในการดำรงชีวิตของครอบครัวและชุมชนโดยเน้น
 ความสุขเป็นเป้าหมายหลักได้อย่างไรบ้าง

จากการทำการเกษตรแบบผสมผสานของนายประหยัด มงคลเทพ ทำให้เกิดความสุขทั้งทางกายและทาง
 ใจ เกษตรกรมีความสุขจากการได้พึ่งพาตนเอง ลดความเสี่ยง สร้างรายได้ที่ยั่งยืน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีความสุขจากการได้เห็นผลผลิตที่มีคุณภาพ ได้เรียนรู้ธรรมชาติ และได้ใช้ชีวิตอย่างใกล้ชิดกับธรรมชาติ การดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ไม่ใช่แค่การอยู่รอด แต่เป็นการมีชีวิตที่มั่นคง ยั่งยืน และมีความสุขที่แท้จริง และนายประหยัด มงคลเทพ สามารถเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตรแบบผสมผสานให้กับคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น สร้างรอยยิ้มให้กับของคนในชุมชน พอกิน พอใช้ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

๒) ผลงานของท่านได้สร้างองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพการเกษตรที่มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเองและพึ่งพาปัจจัยการผลิตที่มีในชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนได้อย่างไรบ้าง

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรของนายประหยัด มงคลเทพ มีฐานการเรียนรู้ ดังนี้

- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การปลูกพืชผสมผสาน
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การผลิตลำไยคุณภาพตามหลัก GAP
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การเลี้ยงหมูหลุม
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การเลี้ยงวิชาการเลี้ยงไก่พันธุ์ประดู่หางดำเชียงใหม่ ๑
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การเลี้ยงปลาและกบ
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง ปุ๋ยและน้ำหมักชีวภาพ
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การผลิตพืชผักอินทรีย์

นายประหยัด มงคลเทพ เป็นต้นแบบการใช้ชีวิตแบบพอเพียงและมีองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพการเกษตรที่มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเองและใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างยั่งยืน เช่น การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ฮอร์โมนสังเคราะห์แสง เป็นต้น

๓) ผลงานของท่านส่งผลต่อการลดรายจ่าย ปลดหนี้สิน สร้างอาหารเพื่อการบริโภค สร้างรายได้และภูมิคุ้มกันทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่นและประเทศ ได้อย่างไรบ้าง

การเลี้ยงสัตว์ การใช้ปุ๋ยหมัก ฮอร์โมนสังเคราะห์แสง การทำน้ำหมักสมุนไพร เป็นการงดการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมี เน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ไม่เป็นพิษต่อผู้ที่ทำการเกษตรและผู้บริโภค และประหยัดต้นทุนในการผลิต ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของเกษตรกรดีขึ้น ครอบครัว ชุมชนมีรายได้ที่มั่นคง

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

- เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรและคนในชุมชนได้ เช่น การเลี้ยงหมูหลุมโดยใช้ น้ำหมักชีวภาพลดกลิ่นและผสมในอาหารให้หมูเป็นวิธีการที่ทำให้ลดต้นทุน การปลูกผักอินทรีย์เพื่อสุขภาพ การทำน้ำหมักชีวภาพ เพื่อเป็นฮอร์โมนหรือปุ๋ยใช้ฉีดพ่นลำไย ซึ่งเป็นการถ่ายทอดความรู้โดยเน้นการปฏิบัติจริง และเกษตรกรในชุมชนได้นำไปปฏิบัติได้

-เป็นปราชญ์หมอดินอาสา ให้ความรู้ คำปรึกษาด้านดินให้แก่เกษตรกรที่สนใจ ในการปรับปรุงดิน

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

...แก้ไขปัญหาได้ในหลากหลายพื้นที่ ขยายผลไปยังศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เครือข่าย ที่นำความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในแปลงของตนเอง ดังนี้

- ศูนย์การจัดการดินปุ๋ยชุมชนบ้านสันทราย หมู่ ๑๒ ตำบลศรีดงเย็น
- ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ลำไย) หมู่ ๖ ตำบลแม่ทะลบ
- ศูนย์เรียนรู้ตามรอยเท้าพ่อ บ้านแม่ชีหลายผาง หมู่ ๒ ตำบลศรีดงเย็น

- ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(สวนผสมไม้ผล) หมู่ ๔ ตำบลหนองบัว
- ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านห้วยบง หมู่ ๗ ตำบลปงด้า

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

มีการดำเนินงานบริการข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร เช่น นโยบายภาครัฐ ข่าว กิจกรรมต่าง ๆ สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ และราคาสินค้าเกษตร โดยมีการเผยแพร่ผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ บริเวณศูนย์ ศพก.หลัก สื่อออนไลน์ และโซเซียลมีเดีย เพื่อให้เกษตรกรที่ติดตามหรือที่สนใจได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำ ทันต่อเหตุการณ์ และใช้ประโยชน์ได้จริง

มีการให้บริการ คำแนะนำ และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร เช่น การป้องกันศัตรูพืช การจัดการดินและปุ๋ย การใช้เทคโนโลยีการผลิตและนวัตกรรมที่เหมาะสม โดยมีการอบรม สาธิตฝึกปฏิบัติ แปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพให้เกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

- เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรและคนในชุมชนได้ เช่น การเลี้ยงหมูหลุมโดยใช้ น้ำหมักชีวภาพลดกลิ่นและผสมในอาหารให้หมูเป็นวิธีการที่ทำให้ลดต้นทุน การปลูกผักอินทรีย์เพื่อสุขภาพ การทำน้ำหมักชีวภาพ เพื่อเป็นฮอร์โมนหรือปุ๋ยใช้ฉีดพ่นลำไย ซึ่งเป็นการถ่ายทอดความรู้โดยเน้นการปฏิบัติจริง และเกษตรกรในชุมชนได้นำไปปฏิบัติได้

-เป็นปราชญ์หมอดินอาสา ให้ความรู้ คำปรึกษาด้านดินให้แก่เกษตรกรที่สนใจ ในการปรับปรุงดิน

๑) ผลงานของท่านนำไปเป็นตัวอย่างความสำเร็จและแบบอย่างแก่เกษตรกร เป็นตัวอย่าง ความสำเร็จและเป็นแบบอย่างแก่เกษตรกร ในด้านการใช้ชีวิตแบบพอเพียง โดยเริ่มต้น จากตนเองก่อน และ พัฒนาตนเองอย่างมีคุณภาพขึ้นเรื่อยๆ ชีวิตมีอยู่มีกิน มีใช้มีออม สมาชิกครอบครัว มีความสุข เมื่อ ครอบครัวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมีความสุขแล้ว จึงขยายผลสู่คนอื่นและชุมชนโดยใช้ความรู้ ความสามารถที่มีและจิตใจที่เป็นคุณธรรม มุ่งแบ่งปันทำงานอย่างต่อเนื่องและทำประโยชน์ให้ชุมชน ทำให้ปัจจุบันได้เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์อยู่ตลอดเวลา

๒) มีกลุ่มที่รับผลงานไปถ่ายทอด แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างแพร่หลายอย่างไรบ้าง

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรของนายประหยัด มงคลเทพ มีกลุ่มต่างๆ เช่นกลุ่มส่งเสริมอาชีพระดับตำบล กลุ่มวิสาหกิจชุมชน โรงเรียน และกลุ่มผู้สูงอายุ เข้ารับการศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่องและนำความรู้ไปเผยแพร่ให้คนในชุมชนต่อไป

๓) มีการถ่ายทอดผลงานผ่านสื่อ บทความ/วารสาร

๔) มีการถ่ายทอดผลงานอย่างต่อเนื่อง

- มีการถ่ายทอดความรู้ผ่านการเป็นวิทยากรให้แก่หน่วยงานต่างๆเป็นประจำ และเกษตรกรที่
 ามรู้สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติจริงในแปลงของตนเอง

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) เครือข่ายทุกตำบล ได้รับความรู้จากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.)อำเภอไชยปราการของนายประหยัด มงคลเทพ มาแก้ไขปัญหภายในแปลงของตนเอง และนำความรู้ดังกล่าวเผยแพร่ไปสู่คนในชุมชน ส่งผลให้คนในชุมชน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่
นายประหยัด มงคลเทพ มีการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ ถือ
เป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้การพัฒนาเกษตรกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพแลตอบสนอง
ความต้องการของเกษตรกรในชุมชนได้อย่างแท้จริง โดยการมีส่วนร่วมสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น

๑. การประชุมหารือและวางแผนร่วมกัน

ชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักเกษตรอำเภอ หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนอื่นๆ มีการประชุมร่วมเพื่อระดมความคิดเห็นและกำหนดแนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

๒. การอบรมและแลกเปลี่ยนความรู้

จัดกิจกรรมอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตร การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ หรือวิธีการทำเกษตรที่ยั่งยืน โดยให้เกษตรกรและหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันเรียนรู้และพัฒนาเทคนิคใหม่ ๆ

๓. การลงมือปฏิบัติร่วมกัน

จัดกิจกรรมลงพื้นที่ปฏิบัติงานส่งเสริม เช่น การปลูกพืชทดลอง การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือการจัดการน้ำร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและความสามัคคีในการทำงาน

๔. การติดตามและประเมินผลร่วมกัน

การติดตามผลการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรอย่างต่อเนื่อง โดยชุมชนและหน่วยงานร่วมกันประเมินผล และปรับปรุงวิธีการตามสถานการณ์จริงในพื้นที่

๕. การสนับสนุนทรัพยากรและทุน

การประสานงานเพื่อจัดหาทรัพยากร เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย เครื่องมือ หรือทุนสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรในชุมชน

๖. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

การสร้างเครือข่ายระหว่างเกษตรกร ชุมชน หน่วยงานราชการ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล เทคนิค และช่วยกันแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

.....บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากต้องเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยบทบาทหลัก ๆ ได้แก่

๑. กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน

เป็นผู้วางแนวทางและนโยบายในการบริหารจัดการศูนย์ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๒. บริหารจัดการและประสานงาน

ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และเกษตรกร เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์เป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

๓. สนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้

ส่งเสริมให้เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรม ถ่ายทอดความรู้ เทคนิค และนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการผลิตสินค้าเกษตร

๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ และสามารถปรับปรุงพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

๕. ส่งเสริมการรวมกลุ่มและเครือข่าย

สนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกรและเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตและการตลาด

๖. จัดสรรทรัพยากรและงบประมาณ

ดูแลการใช้ทรัพยากรและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน ...ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. (ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร) ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน คือ

๑. การเป็นศูนย์กลางความรู้และนวัตกรรมทางการเกษตร

ศพก. เป็นแหล่งรวบรวมความรู้ เทคนิค และนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการผลิตสินค้าเกษตร ทำให้เกษตรกรในชุมชนได้เข้าถึงข้อมูลที่ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่

๒. การส่งเสริมการพัฒนาเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน

การดำเนินงานที่เน้นการเพิ่มผลผลิตด้วยวิธีการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ช่วยลดต้นทุน เพิ่มรายได้ และรักษาทรัพยากรธรรมชาติในระยะยาว

๓. การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือในชุมชน

ศพก. ทำหน้าที่เชื่อมโยงเกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และนักวิชาการเข้าด้วยกัน เพื่อร่วมกันพัฒนาด้านเกษตรอย่างครบวงจร

๔. การยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร

ด้วยการเพิ่มความรู้และทักษะในการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการ ทำให้เกษตรกรสามารถเพิ่มรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๕. การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก

ศพก. ช่วยผลักดันให้เกษตรกรในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองและสร้างรายได้ที่มั่นคง ส่งเสริมเศรษฐกิจในระดับชุมชนให้เข้มแข็ง

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- เป็นตัวแทน ศพก.อำเภอไชยปราการ เข้าร่วมการประชุม ศพก./แปลงใหญ่ระดับจังหวัด

- เข้าร่วมประชุม ศพก./แปลงใหญ่ระดับอำเภอ

- เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่เกษตรกรและหน่วยงานต่างๆ

- เป็นแหล่งศึกษาดูงาน

เกียรติยศแห่งความดีที่ได้รับของนายประยัด มงคลเทพ

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

- เป็นสถานที่ศึกษาดูงาน ด้าน การทำพืช gap พืชผสมผสานต่างๆเกษตรอินทรีย์
- เป็นสถานที่ศึกษาดูงานการทำไร่นาสวนผสม เกษตรทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานเกษตรอำเภอไชยปราการ และหน่วยงานภาคี
- เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน และด้านอื่นๆ
- เป็นจิตอาสาพัฒนาวัด โรงเรียน หมู่บ้าน ชุมชน และพัฒนาอำเภอ
- เป็นครูบุญชี้อาสา ของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

รู้จักปรับตัวและเรียนรู้ตลอดเวลา เพราะเกษตรผสมผสานต้องเข้าใจพืช สัตว์ และระบบนิเวศที่หลากหลาย การเรียนรู้วิธีการใหม่ๆ จะช่วยเพิ่มผลผลิตและลดความเสี่ยง

ความอดทนและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค การทำเกษตรผสมผสานมีความซับซ้อน ต้องอาศัยเวลาพัฒนาและแก้ไขปัญหาย่างต่อเนื่อง

ใส่ใจและรักในงานที่ทำ เพราะความรักและความตั้งใจจะช่วยให้เราอดทนและมีความสุขกับงานเกษตรที่ต้องใช้ความเอาใจใส่อย่างละเอียด

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑. นางพัชรา อุ่นคำ	เกษตรอำเภอไชยปราการ
๒. นายอิทธิพัทธ์ ปันชู	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๓. นางสาวนีนุช ตาละกา	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๔. นางสาวชมพูนุท คำดี	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๕. นายประหยัด มงคลเทพ	เกษตรกรต้นแบบ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

กระบวนการถอดบทเรียนจะเป็นรูปแบบการถอดบทเรียนจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ของเกษตรกรต้นแบบ ศพก. โดยการเล่าเรื่องจะใช้เครื่องมือดังนี้

๑. การสังเกต
๒. การสัมภาษณ์
๓. การสนทนากลุ่ม

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการถอดบทเรียน

ทีมงานถอดบทเรียนระดับอำเภอยังมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการถอดบทเรียนน้อย ข้อมูลเชิงลึกที่ได้จากการถอดบทเรียนอาจจะไม่ละเอียดพอ และการรวบรวมข้อมูลไม่ครบถ้วนเนื่องจากบางครั้งผู้เกี่ยวข้องอาจไม่สามารถให้ข้อมูลได้ครบถ้วน หรือข้อมูลที่ได้รับอาจไม่ชัดเจนเพียงพอ

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. หลัก และศพก. เครือข่าย

ชื่อเกษตรกร นายประยัด มงคลเทพ อายุ ๗๕ ปี

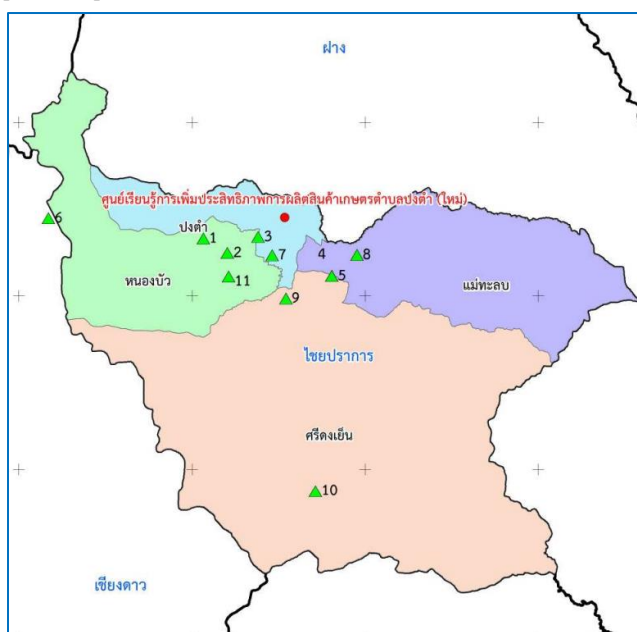
ที่อยู่ : บ้านเลขที่ ๗๐ หมู่ที่ ๔ ตำบลปงตำ อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

พิกัด : ๔๗Q x = ๕๑๕๓๕๗ , y = ๒๑๘๔๕๑๘

เบอร์โทร : ๐๘๖-๑๐๒-๓๑๓๘

สินค้าหลัก : เกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ลำไย)

แผนที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอไชยปราการ

ภาพกิจกรรมการถอดบทเรียนจำนวน ๓ ครั้ง

